

100. Wł. Mickiewicz do J. I. Kraszewskiego 10 I 1868 Rkp. BJ 6520 k. 21-22.

[Tłumaczenie:]

[k. 21r] Drogi Panie,

Proszę najpierw przyjąć moje życzenia na rok, który się rozpoczyna. Oby był lepszy niż ostatnie lata i wszystko Panu wynagrodził! A smutki niech nie zniechęcają Pana do pracy, co, niestety, należy do rzadkości. Króluje po polsku moralne zmęczenie, które osiąga, jak mi się zdaje, swoje apogeum. Gdy rozluźniają się niektóre z naszych więzi, ileż czasu potrzeba, aby wyjść z odrętwienia! Oto ten biedny Waligórski¹ umarł całkowicie niespodziewanie. Kto go zastąpi? Nie ma wielu silnych osobowości i każdy brak jest odczuwalny. Żałuję, że nie jest Pan pruskim poddanym. Rząd berliński nie jest zachwycający, ale Księstwo oferuje więcej możliwości niż Galicja. „Dziennik”² nigdy nie umiał być niczym innym jak *desideratum*³; niewiele nowin, pewna ociężałość prezentacji. Byłoby czymś tak bardzo pożądanym, aby nowy dyrektor mógł go ożywić i rozwinąć. Jeśli chodzi o inne projekty, o których [k. 21v] rozmawiałem z Waligórskim, jak Pan myśli, co należałoby zrobić? Czy jakaś grupa nie mogłaby objąć patronatem publikacji i nieprzerwanie dawać ludowi cokolwiek, nie czekając, aż będzie można dać mu więcej? Dziękuję, że ponownie napisał Pan do Torunia. Nazajutrz po tym, jak do Pana napisałem, otrzymałem awizo, że nikt jeszcze nie udał się na dworzec, aby zażądać wydania skrzyni z książkami. Nie otrzymałem ponownego awiza; mają zatem książki. Oby Bóg ich natchnął, aby myśleli o ich rozpowszechnianiu! Wysyłam Panu nowy „Rocznik”⁴, jeszcze grubszy niż ten z roku poprzedniego, a ponadto kilka egzemplarzy albumu Ruysdaela przygotowanego przez Zaleskiego⁵; być może znajdzie Pan amatorów. Pod względem typograficznym jest to bardzo ładne. Zna Pan już ryciny. Otrzyma Pan pod opaską⁶ egzemplarz *Pierwszych wieków historii polskiej* mojego ojca⁷ oraz *Próbki*⁸. Za miesiąc ukaze się drugi tom Gillera⁹. Właśnie ukończyłem w „Biblioteczce Ludowej”¹⁰ [k. 22r] *Pamiętki Soplicy*¹¹ i *Śpiewy Niemcewicza*¹² i wkrótce wyjdą z pod [!] prasy *Śpiewy narodowe*¹³ i *Opowiadania* Goszczyńskiego o powstaniu listopadowym¹⁴. Nowe wydanie dzieł Ojca skończone.

¹ Mieczysław Waligórski – zob. list nr 81.

² „Dziennik Poznański” – zob. list nr 8.

³ *Dezyderat, pragnienie* (łac.).

⁴ „Rocznik Towarzystwa Historyczno-Literackiego” – zob. list nr 15.

⁵ *Chefs-d’oeuvre de Jacob Ruysdael...* – zob. list nr 81. Bronisław Zaleski – zob. list nr 7.

⁶ Przesyłka „pod opaską” – zob. list nr 27.

⁷ Adam Mickiewicz, *Pierwsze wieki historii polskiej* – zob. list nr 75.

⁸ Henryk Rzewuski, *Próbki historyczne* – zob. list nr 75.

⁹ Agaton Giller, *Historia powstania narodu polskiego w 1861-1864 r.*, t. 2, Księgarnia Luksemburska, Paryż 1868.

¹⁰ „Biblioteka Ludowa Polska” – zob. list nr 27.

¹¹ *Pamiętki Soplicy* Henryka Rzewuskiego – zob. list nr 8.

¹² *Śpiewy historyczne J. U. Niemcewicza* – zob. list nr 81.

¹³ *Śpiewy narodowe*, wyd. 2., Księgarnia Luksemburska, Paryż 1868.

¹⁴ Seweryn Goszczyński, *Noc belwederska*, cz. 1-2, Księgarnia Luksemburska, Paryż 1869.

Chciałbym poświęcić to wydanie rodzinne Litwie, jako dowód jej polskości w chwili tak strasznego prześladowania języka naszego; trzeba tylko kilka wyrazów jak najprostszych. Z pomocą Bronisława może formę należytą wynajdę. Ta dedykacja będzie cechować edycję. Brockhaus¹⁵ pokazał się w Paryżu. Otrzymałem jakie takie wynagrodzenie za szkodę, którą swoim przedrukiem bezprawnym czynił i czynić będzie wydaniu familijnemu. Jeżeli by w przyszłych *Rachunkach*¹⁶ Kochany Pan zechciał wzmiankę uczynić o wydaniu dzieł Ojca, prędzej by się zapewne rozeszło. Bronisław korektę prowadził i co do poprawności nie ma porównania z lipskim wydaniem.

Wszyscy tutaj wierzą w wojnę, daj Boże, żeby z Moskałem. Ale żeby Rosja o wojnie myślała, tak by się nie rozpięła. Ostatnie depesze bardzo rozgniewały świat tutejszy polityczny. Mimo groźnych chmur na horizoncie nie umiem prorokować, czy się skończy na piorunach czy na dżdżu i na błocie. Ściskam przyjazną dłoń pańską,

Władysław Mickiewicz

10go stycznia 1868

¹⁵ F.A. Brockhaus – zob. list nr 8.

¹⁶ *Z roku 1868 Rachunki* – zob. list nr 76.